

Ura kemena!!

Euzko Gaztedi, 6. zk., 1948-10: 21.

Udazkeneko egun ilun bat zan. Gure errian sarritan egin oi duan bezelako egun zital bat. Kaskabarra ta euria etziran urruti...

Donosti'ko geltokitik iru-iruretan urten bear zuan bultzia, laurtan oraindik atera gabe. Eta nola, gañera! Urnieta, Ernani, Andoain, Ateasu ta aldameneko beste erri guzietako esne-zale, igali ta arautz zaltzaile guziak an zeuden mar-marrean, bultzia beterik, bere esne-ontzi ta otar utzak bata bestearen gañean, pilan, ate guziak iriki eziñik utzi ta.

Olakotan gerta oi dan bezela, erru guziak RENFE'ri ematen kementzu zaiatzen zan bakoitza. Zalaparta zumatu zuten bezin laixter an bildu ziran, kixkurra baño argalago, lau edo bost "sardin-zar".

– ¡¡Oiek ez dizkik "straperlo'ak ere gizoneduko!!...

¡¡Qué pasa aquí!!

– Ara, zion batek estropozoka, erderaz, –nola ta zergatik jakin gabe, ordubete ba'damakigu emen geldik... Ta- jarrai zuan, maltzur-maltzur, txartela ordaindu degu...

– Sepan Vds. –erantzun zion zorrotz, buru egiten zuan sipristin ori-ori arek– que no pueden reclamar si el motivo es de fuerza mayor!

Sardin-zarrak beste bultziko iskanbila itotzera joan ziran bezin laizter ziran berriz mar-marrean.

Euria azi zan ontan da itxi ezin zan leio batetik euria, barra-barra, sartzen azi zan. Jarleku artan zeuden emakumeak zai ziran itxi naiean, baño ez alperrik.

– Zaudete geldik, erabaki zuan leial Asteasu'ko "Gain-bera" baserriko Joxe Iñixio'k, –nik itxiko det eta.

– Oso zaila dago, Joxe-Iñixio, beste batean ere itxi nai izan zuan gizaseme bat alperrik izarditu zan...

– Utzi nazute pakean, nik ba'dakit tresna oiek nola erabili, ta...!

Lenen indar pixka bat egin zuan, baño alperrik...

– Nai ba'dek eta nai ez ba'dek –zion zetatzu emakumeen aurrean gaizki ez gertzeko asmoarekin. Eta anka bakoitza aldameneko jarlekuetan jarri ta, lertu bearrean bere masailak puztu ta gero ...jeup! bat egiñaz... an lertu zituan Joxe-Iñixiok egur ta kristalak...

Zerbait zumatu zuten bezin laizter azaldu ziran Guardia Civil'ak, begietan zua zakarkitela...

– ¡Quién ha sido!

– Ni, erantzun zuan Joxe-Iñixiok gogo txarrez erderaz, baño lasai.

– ¡Queda Vd. detenido; venga con nosotros!

– Pero... ¡¿porqué?...

– Y todavía pregunta por qué?...

Joxe-Iñaxio baserritarren adimen zorrotza erabiliaz dio: no han dicho Vds. que si pasa algo por fuerza mayor, no se puede reclamar?

– Si, he dicho, –zi on sardin zarrak kopeta ilundu ta– pero eso no justifica nada...

– Ara –erantzun zion, bukatzen utzi gabe, Joxe-Iñaxiok–: entraba lluvia por la ventana, yo quería cerrar para no mojar las mujeres; primero he hecho poca fuerza y no podía..., después he hecho fuerza mayor y....

Batzuek algara ito zuten, besteak ezin, ordea...

– Venga, venga con nosotros... Ta an eman zuten Joxe Iñaxio.

Laizter zan, ordea, berriz bere lagunen artean. Geltokiko buru egiten zuanak ez omen zion errurik arkitu...

Erritar [Martin Ugalde]